

Κανονισμός Μεταφοράς Τεχνολογίας

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΑΝΟΗΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ ΚΑΙ
ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΕΧΝΟΒΛΑΣΤΩΝ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑΣ – ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ - ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΕΠΙΣΕΥ

Περιεχόμενα

1. Εισαγωγή	2
1.1 Γενική Πολιτική για την αξιοποίηση Διανοητικής Ιδιοκτησίας και την Ίδρυση Τεχνοβλαστών	5
1.1.1 Επιχειρηματική αξιοποίηση ερευνητικής δραστηριότητας	6
1.1.2 Επιλογή τρόπου επιχειρηματικής αξιοποίησης της έρευνας	7
2. Σύναψη συμφωνιών εμπορικής αξιοποίησης Διανοητικής Ιδιοκτησίας	9
2.1 Συμβάσεις Μεταφοράς Τεχνολογίας	10
3. Ίδρυση Τεχνοβλαστών	14
3.1 Διαδικασία Ίδρυσης Τεχνοβλαστών	14
3.2 Συμμετοχή ερευνητών	16
3.3 Συμμετοχή ΕΠΙΣΕΥ	18

1. Εισαγωγή

Ο τομέας της Έρευνας και της Καινοτομίας φαίνεται να αποκτά όλο και περισσότερο έδαφος εντός των Πανεπιστημιακών και Ερευνητικών Ιδρυμάτων της χώρας, με την αγορά εργασίας να εντάσσει, συχνότερα στους κόλπους της, τις εφαρμογές των ερευνητικών αποτελεσμάτων που προκύπτουν. Μάλιστα, σε επίπεδο ερευνητικών κέντρων, η σημασία της ερευνητικής δραστηριότητας και της αξιοποίησης των αποτελεσμάτων της, αποτυπώνεται στην επιτυχία της πρακτικής εφαρμογής των ερευνητικών αποτελεσμάτων, αποτελώντας απαραίτητα στοιχεία για την ανάπτυξή του. Σε αυτό το πλαίσιο, χρειάζεται να οριστεί η διαδικασία αξιοποίησης της Διανοητικής Ιδιοκτησίας και της ίδρυσης Τεχνοβλαστών που θα ενισχύσει την εφαρμογή των ερευνητικών δράσεων που πραγματοποιούνται στα ερευνητικά και ακαδημαϊκά ιδρύματα.

Το Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Συστημάτων Επικοινωνιών και Υπολογιστών (ΕΠΙΣΕΥ) της Σχολής Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών (ΣΗΜΜΥ) του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου έχει ως στόχο την προαγωγή υψηλής ποιότητας έρευνας, στηρίζοντας έμπρακτα την ανάπτυξη και την υλοποίηση των ερευνητικών προτεραιοτήτων της ΣΗΜΜΥ. Το ΕΠΙΣΕΥ αποτελεί ένα από τα πιο δραστήρια και ικανά ερευνητικά ινστιτούτα στην Ελλάδα αλλά και την Ευρώπη, με περίπου 50 εργαστήρια ή ερευνητικές μονάδες να δραστηριοποιούνται εντός του. Προκειμένου να επιτελέσει τους επιδιωκόμενους σκοπούς του, επιτυγχάνοντας την εμπορική αξιοποίηση της επιστημονικής γνώσης που παράγει, το ΕΠΙΣΕΥ, προχώρησε στην ίδρυση Γραφείου Εξωστρέφειας – Καινοτομίας - Μεταφοράς Τεχνολογίας.

Η εμπορική αξιοποίηση της επιστημονικής γνώσης εντάσσεται κατ' αρχήν, υπό τον όρο «μεταφορά τεχνολογίας», όπως ορίζει και ο Ν.1733/1987, ενώ υπογραμμίζεται σε αυτό το εδάφιο η σημασία της εκμετάλλευσης της γνώσης για τη βραχυπρόθεσμη ή μακροπρόθεσμη εξυπηρέτηση όχι μόνο του ακαδημαϊκού και ερευνητικού κλάδου, αλλά και του αναπτυξιακού προγράμματος της χώρας. Σε αυτό το πλαίσιο, το Γραφείο Εξωστρέφειας – Καινοτομίας - Μεταφοράς Τεχνολογίας του ΕΠΙΣΕΥ θα αποτελέσει εργαλείο καθοδήγησης και διαμόρφωσης ενός ασφαλούς πλαισίου ωρίμανσης του οικοσυστήματος Μεταφοράς Τεχνολογίας.

Στο παρόν παραδοτέο 1.2.1 παρουσιάζεται η Πολιτική για την Αξιοποίηση Διανοητικής Ιδιοκτησίας και η διαδικασία Ίδρυσης Τεχνοβλαστών. Ειδικότερα, περιγράφονται, κατά κύριο λόγο, διαδικαστικά θέματα σχετικά με τις συμφωνίες εμπορικής αξιοποίησης της

Διανοητικής Ιδιοκτησίας, καθώς και με την ίδρυση Τεχνοβλαστών. Ταυτόχρονα, απεικονίζονται και οι σχετικές λεπτομέρειες αναφορικά με τη διαχείριση του Τεχνοβλαστού. Ενδεικτικά, αναφέρονται οι ακόλουθες:

- Παραχώρηση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας
- Παροχές από το Ινστιτούτο σε προσωπικό, εξοπλισμό και υποδομές
- Διαμόρφωση μετοχικού σχήματος
- Χρηματοδοτήσεις και σχέδιο κάλυψης εξόδων Τεχνοβλαστού
- Καθορισμός αρμόδιου οργάνου για διαπραγμάτευση συμφωνιών εμπορικής αξιοποίησης της διανοητικής ιδιοκτησίας
- Καθορισμός αρμόδιου οργάνου για την παρακολούθηση λειτουργίας Τεχνοβλαστού

Το εθνικό νομοθετικό πλαίσιο προβλέπει, μέσω των άρθρων 1 του Ν.4310/2014, 16 Συντάγματος και 179 ΣΛΕΕ, την προαγωγή επιστήμης και έρευνας, ενώ παράλληλα, φαίνεται να προκύπτει η ανάγκη για τη διαμόρφωση ενός χώρου έρευνας για την ενίσχυση επιστημονικών και τεχνολογικών βάσεων, τόσο σε εθνικό όσο και ευρωπαϊκό επίπεδο. Σκοπός μίας τέτοιας δράσης είναι η δημιουργία ενός ασφαλούς περιβάλλοντος για την ανάπτυξη ερευνητικής δραστηριότητας και την ελεύθερη κυκλοφορία επιστημονικής γνώσης.

Στο πλαίσιο αυτό, το ΕΠΙΣΕΥ όπως άλλος ερευνητικός φορέας, δημιουργεί και παράγει τη γνώση με σκοπό την εξαγωγή επιστημονικών αποτελεσμάτων, την απόκτηση τεχνογνωσίας καθώς και την ανάπτυξη τεχνολογίας που αποτυπώνεται σε προϊόντα από συγκεκριμένους τομείς έρευνας. Τα προϊόντα αυτά προέρχονται ή δημιουργούνται από τις εμπειρίες, τις γνώσεις και γενικά την ικανότητα της πανεπιστημιακής κοινότητας για δημιουργία και εφαρμογή αποτελεσμάτων, ιδεών, καθώς και για παροχή υπηρεσιών, μεγάλης τεχνολογικής και γενικά κοινωνικοοικονομικής σημασίας, που ενδιαφέρουν και προάγουν το ΕΠΙΣΕΥ. Η μεταφορά και η διάθεση των προϊόντων από τους δημιουργούς προς τα άλλα μέλη του ΕΠΙΣΕΥ είναι ελεύθερη και απαραίτητη για την αμοιβαία συνδρομή στην ανάπτυξη νέων καινοτόμων προϊόντων. Η μεταφορά και χρήση όμως αυτών των προϊόντων στην αγορά πραγματοποιείται σύμφωνα με τον κανονισμό λειτουργίας του Γραφείου Εξωστρέφειας – Καινοτομίας - Μεταφοράς Τεχνολογίας.

Η δυνατότητα μεταφοράς τεχνογνωσίας στην παραγωγή καθορίζεται από τη βασική αρχή ότι τα προϊόντα αυτά έχουν έμμεσα ή άμεσα οφέλη (οικονομικά, κοινωνικά, κ.λπ.) για τον ενδιαφερόμενο φορέα χρήστη. Τα οφέλη αυτά μπορούν να προέλθουν από τη βελτιστοποίηση των διεργασιών παραγωγής, τη δημιουργία νέων καταναλωτικών

προϊόντων και υπηρεσιών, και γενικά τον εκσυγχρονισμό στον τομέα παραγωγής και διάθεσης προϊόντων, συνθηκών εργασίας, κοινωνικών παροχών και επιπτώσεων. Η μεταφορά γνώσης που θα εφαρμοστεί τόσο στη βελτιστοποίηση της παραγωγής, όσο και στην παραγωγή νέων προϊόντων απαιτεί τη στενή συνεργασία των παραγωγικών φορέων (π.χ. βιομηχανία, υπηρεσίες, τουρισμός, πρωτογενής τομέας, μεταποίηση) και των δημιουργών γνώσης εντός του ερευνητικού χώρου, ώστε να συνδέεται η έρευνα με την παραγωγή και κατ' επέκταση την ανταγωνιστικότητα μέσω της προσθήκης υψηλής προστιθέμενης αξίας. Η γνώση των αναγκών του φορέα χρήστη κατευθύνει την εφαρμοσμένη έρευνα και ταυτόχρονα η δυνατότητα των ερευνητών να παράγουν νέα Ερευνητικά Αποτελέσματα (ΕΑ) κατευθύνει τη μελλοντική πορεία της τεχνολογίας, καθώς και τη βασική έρευνα που στηρίζει τις κοινωνικο-οικονομικές διαστάσεις αυτής. Η εφαρμοσμένη και η βασική έρευνα είναι δύο άμεσα συνυφασμένες δραστηριότητες, που αποτελούν τη βάση για την ανάπτυξη και λειτουργία του ΕΠΙΣΕΥ.

Βασικός στόχος του ως φορέας που επιχειρεί να προάγει την έρευνα είναι η εξασφάλιση της εμπορικής αξιοποίησης των αποτελεσμάτων της ερευνητικής δραστηριότητας προς όφελος και χρήση από τον επιχειρηματικό κόσμο και ευρύτερα το κοινωνικό σύνολο. Το ΕΠΙΣΕΥ δρα με στόχο τη γεφύρωση του χάσματος ανάμεσα στο στάδιο κατά το οποίο παράγεται ένα ερευνητικό αποτέλεσμα και στη διαδικασία που απαιτείται για την πρακτική εφαρμογή του στην αγορά. Ο τρόπος επίτευξης του παραπάνω στόχου γίνεται μέσω της δημιουργίας αξιόπιστων μηχανισμών αποτύπωσης, αξιολόγησης και προβολής των ερευνητικών αποτελεσμάτων και δυνατοτήτων προς τον παραγωγικό τομέα, της ανάπτυξης συνεργασιών με επιχειρήσεις (μεταφορά/ανταλλαγή know-how και ανάπτυξη βιομηχανικής έρευνας), της παροχής αδειοδοτήσεων (licensing) της διανοητικής ιδιοκτησίας σε επιχειρήσεις για τη δημιουργία νέων και τη βελτιστοποίηση υφιστάμενων προϊόντων και υπηρεσιών και της ενίσχυσης επιχειρήσεων τεχνολογικών (spin-off) από μέλη του ΕΠΙΣΕΥ σε συνεργασία με τον ιδιωτικό τομέα. Ο απώτερος σκοπός συνίσταται στη δημιουργία κουλτούρας, συνεργασίας και επίλυσης των προκλήσεων της αγοράς και της κοινωνίας, τη μείωση του φαινομένου του brain-drain και τη δημιουργία αντίστροφης τάσης για brain-gain, μέσα από την ενίσχυση της απασχόλησης νέων ερευνητών, σε μια βιώσιμη -μέσω της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών επιχειρήσεων εθνική οικονομία.

Η ίδρυση του Γραφείου Τεχνολογίας αναμένεται να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο προς την επίτευξη των παραπάνω επιδιωκόμενων στόχων. Πιο συγκεκριμένα, αντικείμενο του Γραφείου είναι η ενίσχυση της ερευνητικής ικανότητας του ΕΠΙΣΕΥ, καθώς και η διασύνδεσή του με τη βιομηχανία, η μεταφορά της γνώσης που παράγεται προς την

κοινωνία και η καλλιέργεια της ιδέας της επιχειρηματικότητας του ερευνητικού φορέα. Ειδικότερα, το Γραφείο Εξωστρέφειας Καινοτομίας και Μεταφοράς Τεχνολογίας δύναται να προσελκύει πάσης φύσεως χρηματοδοτήσεις, οι οποίες προέρχονται από ιδιωτικούς ή διεθνείς πόρους, καθώς και συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα. Η οικονομική διαχείριση των πόρων εντάσσεται στις αρμοδιότητες Οικονομικής Διαχείρισης του ΔΣ.

1.1 Γενική Πολιτική για την αξιοποίηση Διανοητικής Ιδιοκτησίας και την Ίδρυση Τεχνοβλαστών

Μία από τις πρώτες προκλήσεις όταν μία ερευνητική ομάδα αποφασίζει την επιχειρηματική αξιοποίηση ενός ερευνητικού έργου και των ερευνητικών αποτελεσμάτων του είναι η επιλογή του τρόπου με τον οποίο θα επιτευχθεί μία τέτοια επιχειρηματική αξιοποίηση. Μπορεί να γίνει με περισσότερους εναλλακτικούς τρόπους, καθώς η σύσταση νέας επιχείρησης δεν αποτελεί μονόδρομο. Ένας βασικός εναλλακτικός τρόπος είναι η συνεργασία με υφιστάμενη επιχείρηση, ενώ είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι διεθνώς ο επικρατέστερος τρόπος επιχειρηματικής αξιοποίησης έρευνας δεν είναι μέσω της σύστασης νέας επιχείρησης, αλλά μέσω της συνεργασίας με υφιστάμενη επιχείρηση. Καίριο είναι να επισημανθεί ότι συχνά, ακόμα και όταν επιλέγεται η ίδρυση νέας επιχείρησης στην ουσία υπάρχει συνεργασία με υφιστάμενη επιχείρηση, η οποία ενεργεί ως επενδυτής («έξυπνος επενδυτής» - “smart investor”), δηλαδή συμμετέχει ως μέτοχος/εταίρος στη νέα επιχείρηση.

Στο παρόν παραδοτέο αναλύεται το πλαίσιο ίδρυσης ή/και συμμετοχής του ΕΠΙΣΕΥ σε τεχνοβλαστούς, που συνιστά ένα μόνο από τα εργαλεία που μπορεί και πρέπει το ίδιο να αξιοποιήσει στην κατεύθυνση της αξιοποίησης της ερευνητικής δραστηριότητας, που διεξάγεται στο εσωτερικό του ή σε συνεργασία με άλλους οργανισμούς. Η επιλογή ίδρυσης Τεχνοβλαστού αποτελεί κοινή πρακτική ανάμεσα στα ακαδημαϊκά και ερευνητικά ιδρύματα της χώρας, προκειμένου να καταφέρουν να αξιοποιήσουν αλλά και να μεγιστοποιήσουν τα οικονομικά οφέλη της παραγόμενης γνώσης και των άυλων δικαιωμάτων τους. Οι εταιρείες Τεχνοβλαστών (spin-off) είναι το μέσο με το οποίο η Διανοητική Ιδιοκτησία καταφέρνει να αποκτήσει ρόλο στην αγορά, προκειμένου να αξιοποιηθεί στον μέγιστο βαθμό η γνώση.

Οι τεχνοβλαστοί ως θεμελιώδεις διαμεσολαβητές μεταξύ του ερευνητικού περιβάλλοντος και του παραγωγικού ιστού, αποτελούν ισχυρό μέσο μεταφοράς τεχνολογίας μεταξύ αυτών των δύο τομέων. Ο βασικός σκοπός τους είναι η εμπορική αξιοποίηση των άυλων περιουσιακών στοιχείων, ώστε να δημιουργηθεί νέα οικονομική αξία.. Η οικονομική επιτυχία, από την αξιοποίηση του μηχανισμού αυτού, εξαρτάται από την επιλογή του

καταλληλότερου τρόπου αξιοποίησης, ο οποίος θα πρέπει να βασίζεται στον σκοπό του ερευνητικού οργανισμού, στο είδος του αντικειμένου μεταφοράς τεχνολογίας και στους οικονομικούς πόρους που διαθέτει ο ερευνητικός οργανισμός. Οι ειδικότεροι στόχοι των τεχνοβλαστών είναι:

1. Οικονομική αξιοποίηση υφιστάμενων αποτελεσμάτων έρευνας, από την εκτέλεση ερευνητικών έργων, τα οποία προέρχονται από ερευνητικά κέντρα, ΑΕΙ, ΤΕΙ, τεχνολογικούς φορείς και κλαδικές εταιρείες βιομηχανικής έρευνας και παραγωγικούς φορείς, μέσω της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων
2. Εντατικοποίηση της έρευνας και των γνωστικά όμορων δραστηριοτήτων (μεταφορά τεχνολογίας, διάδοση, ενημέρωση κτλ.) σε ιδιωτικές ή/και δημόσιες επιχειρήσεις και ερευνητικούς φορείς
3. Προώθηση της νεοφυούς επιχειρηματικότητας στα εκπαιδευτικά και ερευνητικά ιδρύματα και αξιοποίηση του επιχειρηματικού ενδιαφέροντος των ερευνητών, μελών ΔΕΠ
4. Αύξηση της απασχόλησης, ιδιαίτερα σε τομείς έντασης γνώσης
5. Δημιουργία χρηματοδοτικού πλαισίου αρχικής στήριξης των εγχειρημάτων.
6. Επέκταση των συνεργασιών με επιχειρηματικούς και ερευνητικούς οργανισμούς στο εξωτερικό και ένταξη σε διεθνή, μόνιμα ή ειδικά δίκτυα συνεργασίας
7. Υποστήριξη του παραγωγικού τομέα από τους δημόσιους ερευνητικούς και τεχνολογικούς φορείς, μέσω της παροχής υπηρεσιών και τεχνογνωσίας.

1.1.1 Επιχειρηματική αξιοποίηση ερευνητικής δραστηριότητας

Στο πλαίσιο της επιχειρηματικής αξιοποίησης της ερευνητικής δραστηριότητας, είναι εφικτή η εμπορική εκμετάλλευση όχι μόνο του ερευνητικού έργου αλλά και συνολικά της ερευνητικής δραστηριότητας ενός ερευνητή ή μιας ερευνητικής ομάδας, στην περίπτωση που αντικείμενο της συνεργασίας είναι η αξιοποίηση της τεχνογνωσίας της ερευνητικής ομάδας για την παροχή εξειδικευμένων συμβουλευτικών υπηρεσιών ή για την ανάληψη νέων ερευνητικών έργων σε αντικείμενα του πεδίου της ερευνητικής της δραστηριότητας.

Αυτή η μορφή επιχειρηματικής αξιοποίησης έρευνας αποτελεί μία πρόσφορη μορφή για την ελληνική πραγματικότητα, δεδομένου ότι η επιχειρηματική αξιοποίηση ερευνητικού έργου έχει υψηλές απαιτήσεις και συχνά δεν πληρούνται οι κατάλληλες προϋποθέσεις ώστε να είναι εφικτή. Οι λόγοι είναι οι εξής:

(α) σε ένα διεθνές περιβάλλον αυξημένης ανταγωνιστικότητας, οι όροι/προϋποθέσεις που πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά, ώστε το υλοποιούμενο ερευνητικό έργο και το

ερευνητικό αποτέλεσμα του να μπορεί να αξιοποιηθεί εμπορικά, είναι εξ ορισμού αρκετά απαιτητικοί. Αντιθέτως, η ύπαρξη τεχνογνωσίας σε ένα συγκεκριμένο πεδίο, δίνει σε μία ερευνητική ομάδα ένα σημαντικό πλεονέκτημα και της παρέχει τη δυνατότητα παροχής εξειδικευμένων συμβουλευτικών υπηρεσιών, προσδίδοντάς της οικονομικά οφέλη από τις αμοιβές παροχής υπηρεσιών, ούτως ώστε να αξιοποιήσει επιχειρηματικά την έρευνά της ακόμα και εάν δεν είναι δυνατόν να αναπτύξει η ίδια ένα εμπορικά αξιοποιήσιμο προϊόν από τα μέχρι σήμερα ερευνητικά της αποτελέσματα. Επίσης, της δίνει τη δυνατότητα να προσελκύσει νέα ερευνητικά έργα στο γνωστικό της αντικείμενο στο πλαίσιο ανάθεσης από επιχειρήσεις έναντι αμοιβής.

(β) Είναι υψηλό το κόστος και δύσκολοι οι απαιτούμενοι όροι για την κατοχύρωση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας επί ερευνητικών αποτελεσμάτων, ώστε να είναι δυνατή η συμφέρουσα και αποδοτική οικονομική τους εκμετάλλευση. Ωστόσο, η ερευνητική ομάδα μπορεί να αξιοποιήσει την ερευνητική της γνώση για να παρέχει τεχνογνωσία έναντι αμοιβής, ακόμα και εάν δεν είναι η μοναδική στο επιστημονικό και ερευνητικό της πεδίο και παρά την ύπαρξη δυνητικών ανταγωνιστών από ερευνητικές ομάδες ανά τον κόσμο. Άλλωστε, στην παροχή υπηρεσιών βαρύνει ιδιαίτερα το στοιχείο της γεωγραφικής εγγύτητας και αυτό δίνει πλεονέκτημα σε ελληνικές ερευνητικές ομάδες για τη συνεργασία με επιχειρήσεις εντός της γεωγραφικής εμβέλειας της Ελλάδας ή των Βαλκανίων, έναντι άλλων «ανταγωνιστικών» ερευνητικών ομάδων που δραστηριοποιούνται στο ίδιο ή όμορο γνωστικό πεδίο και προέρχονται από άλλες χώρες.

1.1.2 Επιλογή τρόπου επιχειρηματικής αξιοποίησης της έρευνας

Οι τρόποι για την εμπορική αξιοποίηση είτε ενός ερευνητικού έργου, είτε, εν γένει, της ερευνητικής δραστηριότητας της ομάδας, μπορεί να ποικίλλουν σε κάθε περίπτωση. Μετά τη σαφή ενημέρωση σχετικά με τους διαθέσιμους τρόπους εμπορικής αξιοποίησης του έργου ή της ερευνητικής δραστηριότητας, ο ερευνητής ή η ερευνητική ομάδα είναι υπεύθυνη για την επιλογή. Τις περισσότερες φορές, υπάρχουν περισσότερες από μία εναλλακτικές για την επιλογή της επιχειρηματικής αξιοποίησης, ενώ, σπάνια, διατίθεται μεμονωμένος τρόπος.

Η ερευνητική ομάδα ή ο ερευνητής, μερικές φορές περιορίζονται στις επιλογές τους, καθώς οι διαθέσιμες εναλλακτικές μέθοδοι εμπορικής αξιοποίησης διαμορφώνονται ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες κάθε περίπτωσης, ενώ μπορεί να προκρίνεται κάποια από τις εναλλακτικές μεθόδους. Προκειμένου να ληφθεί η απόφαση για την επιλογή του τρόπου

επιχειρηματικής αξιοποίησης της έρευνας (έργου ή ερευνητικής δραστηριότητας) είναι κρίσιμο να λαμβάνονται κάθε φορά υπόψη οι εξής παράμετροι:

- **Στόχοι, επιδιώξεις της ερευνητικής ομάδας/του ερευνητή σχετικά με την ερευνητική ή τη δυνητικά ερευνητική της/του δραστηριότητα:** θα πρέπει να αποφασιστεί ποιος είναι ο επιδιωκόμενος στόχος, δηλαδή αν επιδιώκει να συνεχίσει την ερευνητική δραστηριότητα, εάν στόχος είναι μέσω της επιχειρηματικής αξιοποίησης να χρηματοδοτηθεί η έρευνα, εάν υπάρχει ενδιαφέρον παράλληλης επιχειρηματικής δραστηριότητας
- **Πεδίο αξιοποίησης ερευνητικού έργου:** οι όροι επιχειρηματικής δραστηριότητας εξαρτώνται από τον επιστημονικό κλάδο έρευνας, αλλά και τους εναλλακτικούς επιχειρηματικούς τομείς που μπορεί να γίνει αξιοποίηση
- **Υφιστάμενα ερευνητικά αποτελέσματα και λοιπά χαρακτηριστικά του προς αξιοποίηση ερευνητικού έργου:** οι όροι επιχειρηματικής αξιοποίησης εξαρτώνται από το αν η ερευνητική ομάδα διαθέτει ή έχει ήδη κατοχυρώσει δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας ή σε περίπτωση που δεν έχει ολοκληρωθεί το ερευνητικό έργο ή δεν έχει προβεί σε ενέργειες κατοχύρωσης από τον εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις για να συγκροτήσει δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας
- **Χαρακτηριστικά της ευρύτερης ερευνητικής δραστηριότητας της ομάδας:** εξετάζεται αν συντρέχει δυνατότητα επιχειρηματικής αξιοποίησης της δραστηριότητας αυτής, με επ' αμοιβή παροχή τεχνογνωσίας από την ερευνητική ομάδα σε άλλους φορείς.

2. Σύναψη συμφωνιών εμπορικής αξιοποίησης Διανοητικής Ιδιοκτησίας

Για τη σύναψη συμφωνιών εμπορικής αξιοποίησης της Διανοητικής Ιδιοκτησίας, πραγματοποιούνται κάποιες διαπραγματεύσεις ανάμεσα στα μέλη της αρμόδιας Επιτροπής. Ειδικότερα, η εν λόγω Επιτροπή αποτελείται από τον:

- Διευθυντή ΕΠΙΣΕΥ
- Επιστημονικός Υπεύθυνος του Γραφείου Εξωστρέφειας – Καινοτομίας - Μεταφοράς Τεχνολογίας
- Ερευνητής ή εκπρόσωπος των ερευνητών σε περίπτωση που δεν υπάρχει ζήτημα σύγκρουσης συμφερόντων

Η Επιτροπή με την υποστήριξη του Γραφείου, του Διευθυντή ΕΠΙΣΕΥ, καθώς και με τη δυνατότητα υποστήριξης από περαιτέρω εξειδικευμένους συμβούλους, ειδικούς σε θέματα αξιοποίησης ερευνητικών αποτελεσμάτων, θα προτείνει, στη συνέχεια, στο ΔΣ του ΕΠΙΣΕΥ το πλαίσιο της συμφωνίας στο οποίο θα περιλαμβάνεται και σχετικό τίμημα της συναλλαγής.

Είναι σημαντικό ακόμα, να προσδιοριστούν τα ποσοστά εκμετάλλευσης των ερευνητικών αποτελεσμάτων ανά κατηγορία εφεύρεσης. Στην περίπτωση που το έργο διανοήσης αποτελεί προϊόν εργασίας του ερευνητικού δυναμικού του ΕΠΙΣΕΥ, θεωρείται υπηρεσιακό και ως τέτοιο ανήκει εξολοκλήρου στο ΕΠΙΣΕΥ. Το προϊόν προγραμμάτων και έργων που διεξάγονται στο ΕΠΙΣΕΥ καθώς και η δημοσίευση και η εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων τους ανήκουν στο ΕΠΙΣΕΥ, υπό περιορισμούς και τους όρους αυτών των προγραμμάτων και έργων. Η συμμετοχή στελεχών του ΕΠΙΣΕΥ, που συνέβαλαν στη δημιουργία των αποτελεσμάτων αυτών, στα πιθανά κέρδη από την εκμετάλλευση τους καθορίζεται με απόφαση του Διευθυντή του ΕΠΙΣΕΥ και δεν ξεπερνά το 50% των καθαρών εσόδων από την εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων.

Η κατανομή εσόδων από ΔΕ μεταξύ του ΕΠΙΣΕΥ και των εφευρετών γίνεται σύμφωνα με τις προβλέψεις του άρθρου 6 του Ν. 1733/1987 για τις εξαρτημένες εφευρέσεις και τις συμβάσεις του προσωπικού, όπως ισχύουν. Συγκεκριμένα, στο άρθρο αναγράφεται ότι:

Για την κατανομή των εσόδων λαμβάνονται υπόψη το κόστος κατοχύρωσης και άλλες συναφείς δαπάνες για να προκύψουν τα προς κατανομή έσοδα. Σχετικά με τη διεθνή πρακτική που ακολουθείται για τα παραπάνω, ο Διευθυντής του ΕΠΙΣΕΥ μελετά το θέμα κάθε φορά σε συνεργασία με τους ενδιαφερόμενους ερευνητές και εισηγείται ανάλογα στο

Δ.Σ. το οποίο αποφασίζει. Εν συνεχεία, το Δ.Σ. δύναται να εξουσιοδοτήσει τον Διευθυντή του ΕΠΙΣΕΥ για τη λήψη τελικής απόφασης επί των θεμάτων.

2.1 Συμβάσεις Μεταφοράς Τεχνολογίας

Η σύναψη Συμβάσεων Μεταφοράς Τεχνολογίας έχει ως σκοπό τη θεσμοθέτηση ενός μηχανισμού που θα ενθαρρύνει την πρακτική εφαρμογή των ερευνητικών αποτελεσμάτων του ΕΠΙΣΕΥ προς όφελος του κοινωνικού συνόλου, τη δημιουργία ερευνητικών συνεργασιών με τη βιομηχανία και τη δημιουργία χρηματορροών από δικαιώματα χρήσης (royalties) προς όφελος του ΕΠΙΣΕΥ και των δημιουργών, που παράγουν ερευνητικό έργο. Συμβάσεις Μεταφοράς Τεχνολογίας μπορούν να γίνουν στις ακόλουθες περιπτώσεις:

1. Ύπαρξη εφεύρεσης και των αντίστοιχων τίτλων προστασίας της (δίπλωμα ευρεσιτεχνίας ή αντίστοιχος τίτλος, δικαίωμα δημιουργού) προ της σύμβασης μεταφοράς τεχνολογίας.
2. Ύπαρξη εφεύρεσης χωρίς τους αντίστοιχους τίτλους προστασίας, αλλά έχοντας ήδη καταθέσει αίτηση για την έκδοσή τους, παράλληλα με τη διαδικασία σύναψης της σύμβασης μεταφοράς τεχνολογίας.
3. Ύπαρξη ερευνητικού αποτελέσματος/των χωρίς προηγούμενη κατοχύρωση της πνευματικής/βιομηχανικής ιδιοκτησίας

Οι **κατευθυντήριες αρχές** για τις συμβάσεις παραχώρησης δικαιωμάτων Διανοητικής Ιδιοκτησίας είναι οι ακόλουθες:

Η πολιτική του ΕΠΙΣΕΥ αναγνωρίζει την ανάγκη ενθάρρυνσης της ευρείας εφαρμογής των αποτελεσμάτων της έρευνας που διεξάγεται εντός του, όχι μόνο από την ακαδημαϊκή κοινότητα αλλά και από την αγορά προς όφελος του δημοσίου συμφέροντος.

Κρίσιμη απόφαση για την κάθε περίπτωση εμπορικής αξιοποίησης: αν η σύμβαση μεταφοράς τεχνολογίας θα έχει αποκλειστικό ή μη χαρακτήρα. Θα προκρίνονται συμβάσεις μεταφοράς τεχνολογίας μη αποκλειστικού χαρακτήρα σε περιπτώσεις ανακαλύψεων/εφευρέσεων/ερευνητικών αποτελεσμάτων που είναι ευρείες σε αντικείμενο που μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε διάφορους τομείς της οικονομίας ή που είναι σε αποτελέσματα βασικής έρευνας και μπορούν να θεωρηθούν ως βάση για την ανάπτυξη νέων τεχνολογιών. Αντίθετα, σε περιπτώσεις ανακαλύψεων/εφευρέσεων/ερευνητικών αποτελεσμάτων που απαιτούν ιδιαίτερα σημαντική προσπάθεια και επένδυση, ώστε να καταλήξουν στην αγορά ή βρίσκονται σε εμβρυακό στάδιο, θα προκρίνεται σύμβαση μεταφοράς τεχνολογίας αποκλειστικού χαρακτήρα.

Ο αντισυμβαλλόμενος σε κάθε περίπτωση σύμβασης παραχώρησης θα πρέπει να είναι αποδεδειγμένα ικανός να μετασηματίσει την ανακάλυψη/ εφεύρεση/ ερευνητικό αποτέλεσμα σε εμπορικό προϊόν ή υπηρεσία. Σε περίπτωση που η ανακάλυψη/ εφεύρεση/ ερευνητικό αποτέλεσμα είναι προϊόν συγχρηματοδοτούμενου έργου, θα προκρίνονται συνεργασίες που προκύπτουν από τις συμβατικές υποχρεώσεις του ΕΠΙΣΕΥ, με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων του για τη βέλτιστη αξιοποίηση της διανοητικής ιδιοκτησίας του. Σε κάθε άλλη περίπτωση θα εξετάζεται η ύπαρξη από πλευράς των πιθανών αντισυμβαλλόμενων των παρακάτω προϋποθέσεων:

- ✓ Επάρκεια τεχνικών πόρων για την έγκαιρη μεταφορά της ανακάλυψης/ εφεύρεσης/ ερευνητικού αποτελέσματος στην αγορά
- ✓ Ύπαρξη επαρκούς χρηματοδότησης για ενέργειες έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης προ της εμπορικής εκμετάλλευσης της εφεύρεσης
- ✓ Ύπαρξη επαρκούς και τεκμηριωμένου επιχειρηματικού σχεδίου
- ✓ Δέσμευση για την επιτυχημένη εμπορική εκμετάλλευση της εφεύρεσης
- ✓ Ικανότητα εξασφάλισης των τυχόν απαιτούμενων αδειοδοτήσεων
- ✓ Συμβατότητα της ανακάλυψης/εφεύρεσης/ερευνητικού αποτελέσματος με τις λοιπές επιχειρηματικές δραστηριότητες
- ✓ Ύπαρξη τεχνικού/ερευνητικού προσωπικού υψηλού επιπέδου.

Κάθε Σύμβαση Μεταφοράς Τεχνολογίας θα περιλαμβάνει ειδικούς όρους που θα εξασφαλίζουν ότι η ανακάλυψη/ εφεύρεση/ ερευνητικό αποτέλεσμα θα φτάσει έγκαιρα σε επίπεδο εμπορικής εκμετάλλευσης. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό στις περιπτώσεις αποκλειστικότητας. Τέτοιοι όροι θα περιλαμβάνουν:

- ✓ Δέσμευση του αντισυμβαλλόμενου για το κατώτερο όριο χρηματοδότησης που θα απαιτηθεί για την μετατροπή της ανακάλυψης/εφεύρεσης/ερευνητικού αποτελέσματος σε εμπορικό προϊόν.
- ✓ Δεσμευτικό χρονοδιάγραμμα για τη δημιουργία πρωτοτύπου, οργάνωσης της παραγωγικής διαδικασίας, διάθεσης του προϊόντος στην αγορά και επίτευξης συγκεκριμένου ύψους πωλήσεων.

Οι όροι που ενδεικτικά αναφέρονται παραπάνω διασφαλίζουν τα συμφέροντα του ΕΠΙΣΕΥ και του επιτρέπουν να διαχειρίζεται τις ανακαλύψεις/εφευρέσεις/ ερευνητικά αποτελέσματά του ως δημόσια αγαθά προς όφελος του κοινωνικού συνόλου. Το ΕΠΙΣΕΥ πρέπει να λαμβάνει εύλογο αντάλλαγμα ως αποτέλεσμα της παραχώρησης της πνευματικής του ιδιοκτησίας. Το εύλογο αντάλλαγμα θα πρέπει να σχετίζεται με την

εκτιμώμενη κερδοφορία του προϊόντος/υπηρεσίας που βασίζεται στην ανακάλυψη/εφεύρεση/ερευνητικό αποτέλεσμα. Παράγοντες που θα συνεκτιμώνται για τον καθορισμό του εύλογου ανταλλάγματος περιλαμβάνουν:

- ✓ Το είδος της τεχνολογίας και τον κλάδο στον οποίο εφαρμόζεται
- ✓ Το στάδιο ανάπτυξης της ανακάλυψης/εφεύρεσης/ερευνητικού αποτελέσματος
- ✓ Το μέγεθος της αγοράς
- ✓ Το εκτιμώμενο κόστος για την ανάπτυξη του προϊόντος/υπηρεσίας
- ✓ Τη χρησιμότητα του προϊόντος/υπηρεσίας έναντι συμπληρωματικών /εναλλακτικών /ανταγωνιστικών προϊόντων/υπηρεσιών
- ✓ Τα περιθώρια κέρδους από την πώληση του προϊόντος/υπηρεσίας
- ✓ Το ποσοστό του επιχειρηματικού ρίσκου
- ✓ Το είδος της σύμβασης μεταφοράς τεχνολογίας (αποκλειστική / μη αποκλειστική)

Ο τρόπος καταβολής του εύλογου ανταλλάγματος μπορεί να περιλαμβάνει τρία ή περισσότερα από τα παρακάτω:

1. Κάλυψη του κόστους απόκτησης ή συντήρησης του Διπλώματος Ευρεσιτεχνίας. Ο αντισυμβαλλόμενος πληρώνει το κόστος των αιτήσεων για χορήγηση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας σε ένα ή περισσότερα Γραφεία Ευρεσιτεχνιών. Ο τρόπος αυτός θα είναι υποχρεωτικός σε περιπτώσεις αποκλειστικών συμβάσεων παραχώρησης.
2. Δικαιώματα από την εμπορική εκμετάλλευση της ανακάλυψης/εφεύρεσης/ερευνητικού αποτελέσματος (running royalties): Κατά τη διάρκεια της σύμβασης παραχώρησης ο αντισυμβαλλόμενος θα πληρώνει σε προκαθορισμένα χρονικά διαστήματα συγκεκριμένο ποσοστό επί των πωλήσεων των προϊόντων/υπηρεσιών που βασίζονται στην ανακάλυψη/εφεύρεση/ερευνητικό αποτέλεσμα. Προβλέπεται υποχρεωτικά ελάχιστο ετήσιο ύψος δικαιωμάτων το οποίο είναι υποχρεωμένος να πληρώνει ο αντισυμβαλλόμενος για να διατηρήσει σε ισχύ τη σύμβαση μεταφοράς τεχνολογίας. Προφανώς, δεν υπάρχει ανώτατο όριο σ' αυτή την κατηγορία δικαιωμάτων. Τα δικαιώματα αυτής της κατηγορίας καλύπτουν και τα έσοδα του αντισυμβαλλόμενου από συμβάσεις μεταφοράς τεχνολογίας με τρίτους, εφόσον επιτρέπεται η περαιτέρω μεταβίβαση της τεχνολογίας.
3. Ετήσια τέλη διατήρησης της σύμβασης παραχώρησης: Σε περιπτώσεις που η μετατροπή της ανακάλυψης/εφεύρεσης/ερευνητικού αποτελέσματος σε προϊόν/υπηρεσία αναμένεται να είναι μακροχρόνια διαδικασία, ο αντισυμβαλλόμενος καταβάλλει στο ΕΠΙΣΕΥ ετήσια τέλη διατήρησης της σύμβασης παραχώρησης. Αυτά

σταματούν, όταν ξεκινά η διάθεση του προϊόντος/ υπηρεσίας στην αγορά και αντικαθίστανται από τα δικαιώματα του σημείου 2 παραπάνω.

4. Συμμετοχή στο μετοχικό κεφάλαιο του αντισυμβαλλόμενου. Η περίπτωση αυτή αναλύεται διεξοδικά στις ενότητες "Συμμετοχή του ΕΠΙΣΕΥ" στην ίδρυση Τεχνοβλαστού και "Καταμερισμός Χρηματορροών από συμμετοχή σε Τεχνοβλαστούς" που ακολουθούν.

Η σύμβαση μεταφοράς τεχνολογίας εξετάζεται από το Γραφείο Εξωστρέφειας – Καινοτομίας - Μεταφοράς Τεχνολογίας ως προς τη συμβατότητά της με επιμέρους τμήματα του Οδηγού Χρηματοδότησης και Διαχείρισης, του Κανονισμού Αρχών και Λειτουργίας της Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας (ΕΗΔΕ) του ΕΠΙΣΕΥ (Απ. ΔΣ 16.04.21, ΘΕΜΑ 1.1.) και την κείμενη νομοθεσία. Επισημαίνεται ότι:

- Η χρήση του ονόματος του ΕΠΙΣΕΥ επιτρέπεται μόνο κατόπιν ειδικής έγγραφης συμφωνίας/συμβατικού όρου μετά από απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του ΕΠΙΣΕΥ που λαμβάνεται ύστερα από θετική εισήγηση του Γραφείου Εξωστρέφειας – Καινοτομίας - Μεταφοράς Τεχνολογίας.
- Παραίτηση από ευθύνη: Ειδικός όρος θα πρέπει να προβλέπει ότι ο αντισυμβαλλόμενος/-οι αναλαμβάνει/-ουν όλες τις ευθύνες και υποχρεώσεις για κάθε νομικό ζήτημα που τυχόν θα προκύψει από την εκτέλεση της σύμβασης παραχώρησης και ιδιαίτερα για τα προϊόντα/ υπηρεσίες που θα δημιουργήσει βάσει αυτής.

3. Ίδρυση Τεχνοβλαστών

3.1 Διαδικασία Ίδρυσης Τεχνοβλαστών

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 53 περ. η Ν. 4864/2021 ως Τεχνοβλαστός Εταιρεία ορίζεται μία «Κεφαλαιουχική Εταιρεία που ιδρύεται από το ακαδημαϊκό ή ερευνητικό προσωπικό των ερευνητικών οργανισμών της χώρας προς τον σκοπό της εμπορικής αξιοποίησης των ερευνητικών αποτελεσμάτων και της γνώσης που παράγει το συγκεκριμένο προσωπικό, από μόνο του ή και σε συνεργασία με τρίτα φυσικά ή νομικά πρόσωπα της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, στο πλαίσιο της δραστηριότητάς του στους ερευνητικούς οργανισμούς.»

Κατά το άρθρο 53 παρ.1 Ν.4864/2021 και τον οδηγό χρηματοδότησης του ΕΠΙΣΕΥ, το ΔΣ, ύστερα από πρόταση εισήγησης του Γραφείου Εξωστρέφειας – Καινοτομίας - Μεταφοράς Τεχνολογίας και εισήγηση του Διευθυντή του ΕΠΙΣΕΥ, αποφασίζει για την ίδρυση Εταιρείας Τεχνοβλαστού. Στους δικαιούχους που μπορούν να υποβάλουν αίτημα για οικονομική ενίσχυση του εγχειρήματος δημιουργίας ή ανάπτυξης νέας επιχειρηματικής δραστηριότητας που έχει σκοπό την οικονομική εκμετάλλευση της γνώσης που παράγεται από το ΕΠΙΣΕΥ, περιλαμβάνονται μέλη ερευνητικού προσωπικού και ειδικότερα ερευνητές, ειδικοί λειτουργικοί επιστήμονες και τεχνικό προσωπικό, συνεργαζόμενα μέλη ΔΕΠ, συνεργαζόμενοι και επισκέπτες ερευνητές, καθώς και μεταπτυχιακοί φοιτητές σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Οι δικαιούχοι υποβάλλουν το σχετικό αίτημα σύμφωνα με τη διαδικασία ίδρυσης Τεχνοβλαστού.

Για τη λήψη αυτής της απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου, λαμβάνεται υπόψη η πρόταση του Γραφείου Εξωστρέφειας – Καινοτομίας - Μεταφοράς Τεχνολογίας, η οποία περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον τα εξής:

- (α) Το αίτημα ίδρυσης και τους ενδιαφερόμενους συνιδρυτές.
- (β) Τον σαφή προσδιορισμό των αποτελεσμάτων έρευνας που προτείνονται προς αξιοποίηση μέσω εταιρείας - τεχνοβλαστού και των φυσικών προσώπων που συμμετείχαν στην παραγωγή των αποτελεσμάτων ως ερευνητές, καθώς και των φορέων από τους οποίους αυτοί προέρχονται.
- (γ) Τον κλάδο ή τους κλάδους αγοράς επί της οποίας προτείνεται να δραστηριοποιηθεί η προτεινόμενη εταιρεία - τεχνοβλαστός.

(δ) Το σχέδιο σύμβασης τεχνοβλαστού, το οποίο θα πρέπει να είναι σύμφωνο με το άρθρο 60 Ν. 4864/2021.

(ε) Την έκθεση βιωσιμότητας και τα στοιχεία επιχειρησιακού σχεδιασμού.

Δυνάμει του άρθρου 53 παρ. 5 οι εταιρείες - τεχνοβλαστοί ιδρύονται μετά από την απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου. Με την εν λόγω απόφαση:

(α) Εγκρίνεται η ίδρυση της εταιρείας - τεχνοβλαστού.

(β) Εγκρίνεται η συμμετοχή Ερευνητών στην εταιρεία - τεχνοβλαστό, καθώς και η ενδεχόμενη συμμετοχή τους στη διοίκηση της εταιρείας - τεχνοβλαστού, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 57, όπως αυτό παρατίθεται στην επόμενη ενότητα (βλ. 3.2).

(γ) Αποφασίζεται η συμμετοχή του ΕΠΙΣΕΥ στην εταιρεία - τεχνοβλαστό και οι ειδικότεροι όροι της συμμετοχής, σύμφωνα με το άρθρο 61 Ν. 4864/2021

(δ) Εγκρίνεται το σχέδιο σύμβασης τεχνοβλαστού, που έχει υποβληθεί, σύμφωνα με το άρθρο 60.

(ε) Αποφασίζεται η συμμετοχή ή μη του ΕΠΙΣΕΥ στη διαδικασία κατοχύρωσης των δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας.

Το Διοικητικό Συμβούλιο του ΕΠΙΣΕΥ έχει τη δυνατότητα να αρνηθεί να εγκρίνει την ίδρυση εταιρείας – τεχνοβλαστού με αιτιολογημένη απόφαση, σε περιπτώσεις που αυτό επιβάλλεται για τη διαφύλαξη των συμφερόντων του ΕΠΙΣΕΥ. Σε κάθε περίπτωση, είναι δυνατή η απόρριψη έγκρισης στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων έρευνας συνιστά προσβολή δικαιωμάτων τρίτων, ή εάν ο αιτών την άδεια ίδρυσης ερευνητής αθέτησε κατά το παρελθόν συμβατικές υποχρεώσεις εκμετάλλευσης δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας που είχε αναλάβει έναντι του ΕΠΙΣΕΥ, ή όταν συντρέχουν λόγοι προστασίας δημοσίου συμφέροντος, ή ο σκοπός της εταιρείας αντίκειται προς την αποστολή του ιδρύματος, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία (βλ. άρθρο 53 παρ.6 Ν. 4864/2021).

Κατά την παρ. 7 του άρθρου 53 η απόφαση περί ίδρυσης ή μη εταιρείας - τεχνοβλαστού επί της αίτησης των ερευνητών της παρ. 3, εκδίδεται το αργότερο εντός τεσσάρων (4) μηνών από την υποβολή της αίτησης, άλλως θεωρείται ότι η αίτηση έχει εγκριθεί, εφόσον έχει υποβληθεί θετική γνώμη.

Εάν επί των προς αξιοποίηση ερευνητικών αποτελεσμάτων εκκρεμεί η υποβολή αίτησης για κατοχύρωση δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας το ΕΠΙΣΕΥ είναι απαραίτητο να

προβαίνει, από κοινού με τους συνδικαιούχους ερευνητές, πριν την έκδοση της απόφασης περί ίδρυσης της εταιρείας - τεχνοβλαστού, στην κατάθεση των απαιτούμενων αιτήσεων κατοχύρωσης δηλαδή, σε περίπτωση εφεύρεσης, της αίτησης για δίπλωμα ευρεσιτεχνίας σε περίπτωση υποδείγματος χρησιμότητας, της αίτησης για το πιστοποιητικό υποδείγματος χρησιμότητας και σε περίπτωση βιομηχανικού σχεδίου, της αίτησης για κατοχύρωση βιομηχανικού σχεδίου (βλ. άρθρο 53 παρ. 8).

Κατά το άρθρο 54 Ν. 4864/2021 «Μετά την έκδοση της σχετικής απόφασης που εγκρίνει την ίδρυση της εταιρείας - τεχνοβλαστού, οι ιδρυτές - εταίροι προβαίνουν στην ίδρυση της εταιρείας - τεχνοβλαστού εντός έξι (6) μηνών από την έκδοση της εγκριτικής απόφασης της παρ. 5 του άρθρου 53 ή την άπρακτη πάροδο της προβλεπόμενης προθεσμίας, σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 53, και υπογράφεται, βάσει του εγκεκριμένου σχεδίου της περ. δ' της παρ. 5 του άρθρου 53, η σύμβαση τεχνοβλαστού κατά τους όρους του άρθρου 60. Σε περίπτωση άπρακτης παρέλευσης της ως άνω προθεσμίας των έξι (6) μηνών, οι ενδιαφερόμενοι ερευνητές υποβάλλουν εκ νέου την αίτηση της παρ. 3 του άρθρου 53 και ακολουθείται εκ νέου η προβλεπόμενη στο ίδιο άρθρο διαδικασία.»

Δυνάμει των άρθρων 56 και 57 του Ν. 4864/2021 ισχύουν τα κάτωθι:

Έδρα εταιρείας- τεχνοβλαστού: «Οι εταιρείες-τεχνοβλαστοί δύνανται να έχουν την έδρα τους είτε (α) στην Ελλάδα, είτε (β) σε άλλο κράτος, εφόσον ιδρύουν στην Ελλάδα υποκατάστημα ή γραφείο ή άλλη εγκατάσταση που αναγνωρίζεται από τη φορολογική νομοθεσία στην Ελλάδα ως μόνιμη εγκατάσταση. Επίσης, δύνανται να ιδρύονται έχοντας την έδρα τους στην Ελλάδα και να μεταφέρουν την έδρα τους σε άλλο κράτος μετά την ίδρυσή τους, υπό την προϋπόθεση ότι διατηρούν υποκατάστημα ή γραφείο ή άλλη εγκατάσταση που αναγνωρίζεται από τη φορολογική νομοθεσία στην Ελλάδα.»

3.2 Συμμετοχή ερευνητών

Σύμφωνα με το άρθρο 57 παρ 1 του Ν. 1864/2021, οι ερευνητές που συμμετείχαν στην παραγωγή των ερευνητικών αποτελεσμάτων ή της γνώσης που αποτελεί αντικείμενο αξιοποίησης της εταιρείας - τεχνοβλαστού δύνανται: (α) να ιδρύουν ως ιδρυτές - εταίροι την εταιρεία - τεχνοβλαστό για την αξιοποίηση των εν λόγω ερευνητικών αποτελεσμάτων ή της γνώσης, (β) να εισέρχονται ως εταίροι στην εταιρεία - τεχνοβλαστό μετά την ίδρυσή της, εφόσον εγκριθεί η συμμετοχή τους σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 53 στο πλαίσιο της απόφασης έγκρισης εταιρείας - τεχνοβλαστού, (γ) να γίνονται εκτελεστικά μέλη διοίκησης στην εταιρεία - τεχνοβλαστό. Επιπλέον, δύνανται να αποκτούν εταιρική συμμετοχή επί υφισταμένων εταιρειών-τεχνοβλαστών και οι ερευνητές οι οποίοι παρήγαγαν ή

συμμετείχαν στην παραγωγή ερευνητικών αποτελεσμάτων που παραχωρούνται προς εκμετάλλευση στην εταιρεία - τεχνοβλαστό μετά την ίδρυσή της, μέσω σχετικής τροποποίησης της σύμβασης τεχνοβλαστού του άρθρου 60, εφόσον εγκριθεί η συμμετοχή τους με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 53 για την απόφαση έγκρισης εταιρείας - τεχνοβλαστού, δηλαδή κατόπιν αίτησης του ερευνητή και με πρόταση του Γραφείου Εξωστρέφειας – Καινοτομίας - Μεταφοράς Τεχνολογίας.

Κατά την παρ. 2 του ίδιου άρθρου στην απόφαση έγκρισης συμμετοχής σε εταιρεία - τεχνοβλαστό κατά την παρ. 5 του άρθρου 53 αναγνωρίζεται ότι ο ερευνητής δύναται να αφιερώνει μέρος του χρόνου άσκησης των καθηκόντων του στην υποστήριξη του έργου εταιρείας - τεχνοβλαστού, χωρίς να απαιτείται να λαμβάνει άδεια από το ΕΠΙΣΕΥ. Εφόσον γίνεται χρήση υποδομών και άλλων περιουσιακών στοιχείων του ΕΠΙΣΕΥ από το προσωπικό του για τους σκοπούς της επιχείρησης, πρέπει να προηγηθεί σύμβαση συνεργασίας ανάμεσα στην επιχείρηση εκμετάλλευσης και το ΕΠΙΣΕΥ. Επιπλέον, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι σύμφωνα με τον οδηγό χρηματοδότησης του ΕΠΙΣΕΥ, η συμμετοχή του ερευνητικού προσωπικού του ΕΠΙΣΕΥ σε επιχειρηματικές δραστηριότητες εκμετάλλευσης της γνώσης και των αποτελεσμάτων της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης δεν αντίκειται προς την ιδιότητά τους στο ΕΠΙΣΕΥ. Ωστόσο, να σημειωθεί ότι δεν μπορεί να καταστεί δυνατή η πλήρης απασχόληση αυτού του προσωπικού στο ΕΠΙΣΕΥ και στην επιχείρηση έντασης της γνώσης. Επιπλέον, είναι σημαντικό το προσωπικό σε αυτή την περίπτωση να διαφυλάσσει τα καλώς εννοούμενα συμφέροντα του ΕΠΙΣΕΥ, υπηρετώντας τους σκοπούς του.

Στην παρ. 4 του άρθρου 57 ορίζεται ότι οι ερευνητές που συμμετέχουν στην εταιρεία τεχνοβλαστό δύναται να αναλαμβάνουν θέση εκτελεστικού μέλους διοίκησης στην εταιρεία, εφόσον υφίσταται σχετική πρόβλεψη στην απόφαση έγκρισης της συμμετοχής τους. Στην απόφαση προσδιορίζεται το χρονικό διάστημα ανάληψης θέσης ως εκτελεστικού μέλους διοίκησης, το οποίο δεν δύναται να υπερβαίνει τα τρία (3) έτη κάθε φορά, με δυνατότητα ανανέωσης κατόπιν αίτησης της εταιρείας - τεχνοβλαστού προς το διοικητικό συμβούλιο.

Κατά την παρ. 6 του ίδιου άρθρου κάθε ερευνητής του ΕΠΙΣΕΥ δύναται να συνάπτει σύμβαση έργου με την εταιρεία - τεχνοβλαστό με αντικείμενο την υλοποίηση ερευνητικής δραστηριότητας της εταιρείας. Στην περίπτωση που η σύναψη σύμβασης έργου αφορά σε μέλος που είναι και εταίρος τεχνοβλαστού ή είναι εκτελεστικό μέλος διοίκησης στην

εταιρεία - τεχνοβλαστό, τότε η έγκριση μπορεί να δίνεται με την απόφαση χορήγησης άδειας του δευτέρου εδαφίου της παρ. 5. Για τις προϋποθέσεις σύναψης σύμβασης έργου μεταξύ εταίρων και εταιρείας ισχύει η εθνική ή αλλοδαπή νομοθεσία που διέπει τη λειτουργία της εταιρείας σύμφωνα με την έδρα της.

Επισημαίνεται ότι κατά τη διάρκεια συμμετοχής του προσωπικού του ιδρύματος στον τεχνοβλαστό, τα μέλη του δεν επιτρέπεται να συμμετέχουν: α) στις προσκλήσεις ανταγωνιστικών χρηματοδοτικών προγραμμάτων έναντι του ΕΠΙΣΕΥ και β) σε δραστηριότητες που είναι ανταγωνιστικές με τις υπηρεσίες που προσφέρει το ίδρυμα σε δημόσιους και ιδιωτικούς οργανισμούς και ειδικότερα ανταγωνιζόμενο. Ειδικότερα, στην περίπτωση συμμετοχής σε πρόσκληση χρηματοδοτικού προγράμματος έναντι του ΕΠΙΣΕΥ, τα μέλη του τεχνοβλαστού οφείλουν κατ'ελάχιστον:

Α) να γνωστοποιούν στο ΕΠΙΣΕΥ την πρόθεση συμμετοχής στην πρόσκληση, κατά τη φάση προετοιμασίας της πρότασης

Β) να λαμβάνουν άδεια από το ΕΠΙΣΕΥ για την συμμετοχή τους, εφόσον το ΕΠΙΣΕΥ συμμετέχει και με άλλο σχήμα στο πλαίσιο της πρόσκλησης

Γ) να συμπεριλαμβάνουν, κατόπιν συνεννόησης, το ΕΠΙΣΕΥ ως συνεργαζόμενο φορέα

Επίσης, όπως έχει ήδη αναφερθεί, πρέπει να φροντίζουν για τη διατήρηση της καλής φήμης και της υπόληψης που έχει το ΕΠΙΣΕΥ στην ελληνική και διεθνή κοινότητα και να διασφαλίζουν τα συμφέροντά του.

3.3 Συμμετοχή ΕΠΙΣΕΥ

Χρονική διάρκεια

Στην περίπτωση που δεν υπάρχει άλλη πρόβλεψη στη Σύμβαση Μεταφοράς Τεχνολογίας, με την οποία παραχωρείται η τεχνογνωσία στον υπό σύσταση Τεχνοβλαστό, η διάρκεια του Τεχνοβλαστού μπορεί να είναι δέκα έτη. Επιπλέον, με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του αρμοδίου οργάνου, κατόπιν τεκμηριωμένης αίτησης του τεχνοβλαστού, η διάρκεια αυτή θα μπορούσε να παραταθεί. Τέλος, συνίσταται σε περίπτωση εξαγοράς του τεχνοβλαστού από τρίτο να χάνεται η ιδιότητα του τεχνοβλαστού.

Παροχές φορέα προς τον Τεχνοβλαστό

Μία επιχείρηση τεχνοβλαστός μπορεί να ιδρυθεί μόνο ως κεφαλαιουχική εταιρεία (ΑΕ, ΕΠΕ ή ΙΚΕ). Υπάρχουν οι εξής δυνατότητες ίδρυσης τεχνοβλαστού σε ένα δημόσιο ερευνητικό ίδρυμα:

α) με συμμετοχή του στο μετοχικό σχήμα του τεχνοβλαστού και παραχώρηση της σχετικής διανοητικής ιδιοκτησίας ή

β) με παραχώρηση Διανοητικής Ιδιοκτησίας μέσω σύμβασης μεταφοράς τεχνολογίας.

Στην α' περίπτωση το ΕΠΙΣΕΥ συμμετέχει ως εταίρος στον τεχνοβλαστό παίρνοντας μετοχές, έναντι αντίστοιχου τιμήματος κατόπιν διαπραγμάτευσης και σύναψης συμφωνίας. Στο τίμημα συνυπολογίζεται η αξία της διανοητικής ιδιοκτησίας, την οποία συνεισφέρει το ίδρυμα. Παράλληλα, δεν αποκλείεται το ΕΠΙΣΕΥ να λαμβάνει δικαιώματα εκμετάλλευσης (licensing fees), επιπλέον της συμμετοχής του στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας.

Στην β' περίπτωση συνάπτεται σχετική σύμβαση μεταξύ του Ινστιτούτου και του τεχνοβλαστού, ο οποίος αποδίδει στο ΕΠΙΣΕΥ δικαιώματα εκμετάλλευσης (licensing fees ή royalties, όπως συχνά ονομάζονται). Επιπλέον, το Ερευνητικό Ινστιτούτο μπορεί να παρέχει στον τεχνοβλαστό, μέσω του Γραφείου, ενημέρωση και συμβουλευτική υποστήριξη αναφορικά με τις διαδικασίες ή/και την επιχειρηματική ωρίμανση για την έναρξη της λειτουργίας του. Με ειδική μάλιστα ξεχωριστή συμφωνία, από αυτή της παραχώρησης της διανοητικής ιδιοκτησίας, το ίδρυμα, εφόσον το επιθυμεί, δύναται να παρέχει πόρους στον τεχνοβλαστό, όπως χρήση εγκαταστάσεων, εργαστηρίων και εξοπλισμού έναντι οικονομικού ανταλλάγματος. Το αντάλλαγμα αυτό μπορεί να είναι είτε κατ' αποκοπή ποσό, είτε επαύξηση των δικαιωμάτων βάσει κύκλου εργασιών, πάντα όμως, με ξεχωριστή της αρχικής συμφωνίας για την παραχώρηση των άυλων δικαιωμάτων της διανοητικής ιδιοκτησίας.

Αντάλλαγμα που λαμβάνει ο φορέας από τον Τεχνοβλαστό για όσα συνεισφέρει στην ίδρυσή του (π.χ.: μετοχές, ποσοστά επί των πωλήσεων)

α) Στην περίπτωση που το ΕΠΙΣΕΥ συμμετέχει ως μέτοχος στον τεχνοβλαστό μπορεί να έχει δικαίωμα στα κέρδη, στο ποσοστό που του αναλογεί ως μετόχου, και φυσικά να λάβει το ποσό που αντιστοιχεί στη συμμετοχή του (equity) σε περίπτωση πώλησης της εταιρείας. Επιπλέον, στην περίπτωση αυτή δεν αποκλείεται το ερευνητικό Ινστιτούτο να εισπράττει και δικαιώματα εκμετάλλευσης για την παρεχόμενη τεχνογνωσία.

β) Στην περίπτωση της σύστασης του τεχνοβλαστού με σύμβαση μεταφοράς τεχνολογίας το ΕΠΙΣΕΥ εισπράττει δικαιώματα εκμετάλλευσης από τον τεχνοβλαστό. Προτείνεται τα δικαιώματα αυτά να υπολογίζονται επί του κύκλου εργασιών-έσοδα του τεχνοβλαστού που σχετίζονται με την αξιοποίηση της διανοητικής ιδιοκτησίας (ενδεικτικά ποσοστά 1%-10%) και όχι επί των καθαρών κερδών του. Διαφορετικά το ΕΠΙΣΕΥ κινδυνεύει να μη λάβει ποτέ

το αντίτιμο για την παρεχόμενη διανοητική ιδιοκτησία, εξαιτίας επιχειρηματικών πρακτικών π.χ. της επανεπένδυσης των κερδών του τεχνοβλαστού. Είναι συνήθης πρακτική να υπάρχει μία περίοδος "χάριτος" στην καταβολή των δικαιωμάτων κατά τα 2 πρώτα έτη λειτουργίας του Τεχνοβλαστού.

Χρηματοδότηση εξόδων που σχετίζονται με την ίδρυση Τεχνοβλαστού

Τα έξοδα για την ίδρυση χρηματοδοτεί η τεχνοβλαστός εταιρεία με ίδια μέσα.

Παρακολούθηση λειτουργίας τεχνοβλαστού

Η διαχείριση των αποφάσεων (μεταξύ του ΕΠΙΣΕΥ και του Τεχνοβλαστού) και η παρακολούθηση της λειτουργίας του τεχνοβλαστού θα γίνεται από τη ΜΟΔΥ του ΕΠΙΣΕΥ. Στην παρακολούθηση αυτή θα συνδράμει το Γραφείο Εξωστρέφειας Καινοτομίας και Μεταφοράς Τεχνολογίας του φορέα, καθώς και η οικονομική του υπηρεσία.

Καταμερισμός Εσόδων από Συμβάσεις Μεταφοράς Τεχνολογίας

Το ΕΠΙΣΕΥ διαχειρίζεται τα έσοδα που προέρχονται από την εμπορική εκμετάλλευση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, προϊόντων μεταφοράς τεχνολογίας – τεχνογνωσίας, που προκύπτουν από την εκτέλεση χρηματοδοτούμενων έργων και την εν γένει δραστηριότητα των μελών της ερευνητικής κοινότητας.

Σύμφωνα με τις Γενικές Αρχές της οικονομικής διαχείρισης του ΕΠΙΣΕΥ ποσοστό μέχρι 25% του συνολικού προϋπολογισμού των έργων που χρηματοδοτούνται και υλοποιούνται μέσω του ΕΠΙΣΕΥ και από οποιονδήποτε πόρο του, όπως το ποσοστό αυτό καθορίζεται από το ΔΣ, την απόφαση ή τη σύμβαση χρηματοδότησης του έργου και στο πλαίσιο που θέτουν οι φορείς χρηματοδότησης, κρατείται για έξοδα λειτουργίας του ΕΠΙΣΕΥ και αποτελεί έσοδο του ΕΠΙΣΕΥ. Ποσοστό των ετήσιων εσόδων του ΕΠΙΣΕΥ μετά την αφαίρεση του ποσού της περίπτωσης α' της παρούσας παραγράφου, κατανέμεται με απόφαση ΔΣ για να αναληφθούν δαπάνες σε βάρος προϋπολογισμού σε έργο ή έργα που δύναται να εκτείνονται και πέραν του έτους, για την επίτευξη των εκπαιδευτικών, ερευνητικών και αναπτυξιακών στόχων του ΕΜΠ, για την κάλυψη λειτουργικών αναγκών του ΕΠΙΣΕΥ, του ΕΜΠ και της ΣΥΜΜΗ για τις ανάγκες της ίδιας περιουσίας ή υποστήριξης περιουσιακών στοιχείων του ΕΜΠ και της ΣΗΜΜΥ, βάσει σχετικών υφισταμένων πρωτοκόλλων και μνημονίων συνεργασίας.

Η ΜΟΔΥ είναι δυνατόν να συμβάλλει στη χρηματοδότηση διάχυσης/έκδοσης των αποτελεσμάτων μιας έρευνας. Το ποσό της συγκεκριμένης δαπάνης επιστρέφεται σε αυτήν

από τον εκδότη, συγγραφέα ή, χρηματοδοτηθέντα ερευνητή. Η ΜΟΔΥ διατηρεί το δικαίωμα να απαιτήσει από τον χρηματοδοτηθέντα εκδότη ποσοστό μέχρι 30% από την εμπορική εκμετάλλευση της έκδοσης, της οποίας σκοπός ήταν η διάδοση των αποτελεσμάτων της έρευνας.